

Брозінська Надія Євгенівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: Федорова Анна
Петрівна, викладач кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВЖИВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЖАРГОНУ

Кримінальний жаргон є складним соціальним явищем. Розуміння лінгвістичної специфіки, психологічних механізмів, що лежать в основі використання кримінального жаргону, має важливе значення для психологічного аналізу та розуміння людської поведінки. Вивчення цього явища може допомогти в розробці ефективних стратегій впливу на соціальну динаміку та покращення комунікації.

Мета роботи полягає в аналізі особливостей використання кримінального жаргону. Зокрема дослідження спрямоване на визначення психологічних причин, що лежать в основі використання кримінального жаргону, а також на розуміння його впливу на сприйняття, комунікацію та соціальну динаміку.

Кримінальний жаргон є особливим соціальним явищем, що використовується в кримінальних середовищах і спілках. Він має свої специфічні особливості, такі, як: вживання сленгових термінів, арготичних виразів та нелегко зрозумілих слів. Згідно з термінологічним словником «жаргон» (від фр. *argot* – неправильний) – це мова будь-якої соціальної чи професійної групи (спортсмени, злочинці), яка відрізняється від загальноприйнятої мови специфічною лексикою і фразеологією» [1, с. 105].

У першу чергу кримінальний жаргон виконує функцію обслуговування злочинної діяльності. Це його головне призначення. Основна термінологія в ньому повинна позначати зміст і характер злочинної діяльності, предмети і знаряддя злочину, ситуації і об'єкти злочинного посягання, засоби уникнення кримінального переслідування і т. ін. Тобто кримінальний жаргон покликаний перш за все забезпечити внутрішнє життя кримінального співтовариства, пов'язане з протиправною діяльністю, спільним проведенням вільного часу, розвагами тощо.

Як і представники інших соціальних груп, ті, хто обрав злочинний спосіб життя, потребують комунікації з подібними до себе. Тому кримінальний жаргон є засобом комунікації в кримінальному

середовищі [2]. Кримінальний жаргон активно розповсюджується в середовищі неповнолітніх через його виразність, образність, утаємниченість, романтизм тощо. Йому властива певна саркастичність та іронічність: *буцегарня* – приміщення для тимчасового ув'язнення; *хата* – позначення камери або камерного приміщення, в якому проживають в'язні; *кініш* – непередбачений рух, шум або загальний хаос у в'язниці [4]. Проте жодне слово з кримінального жаргону не здатне розкрити будь-який новий для злочинця зміст, воно лише вказує на факт [3].

Однією з головних психологічних засад використання кримінального жаргону є пошук соціальної ідентичності. Для багатьох осіб, які знаходяться у кримінальному середовищі, використання кримінального жаргону стає засобом вираження своєї приналежності до цих людей. Представники цієї соціальної групи починають усвідомлювати себе як особливу категорію людей, відмінних від усіх інших. Таке уявлення про себе знаходить підкріплення і в зовнішніх формах поведінки, і в особливостях свідомості, загалом – в їхньому світогляді.

Використання кримінального жаргону може мати психологічні наслідки, особливо якщо це стає постійною частиною мовлення або взаємодії особи. Це може сприяти самоідентифікації з кримінальною культурою або небажаними аспектами життя і може призвести до почуття належності до кримінальних груп або ідентифікації себе як особи з кримінальними рисами. Така самоідентифікація може стимулювати небажане поведінкове моделювання та підсилювати агресивність і відчуття гніву, що може вплинути на психологічний стан людини, зробивши її більш схильною до конфліктів і насильства.

Отже, жаргонізми, зокрема кримінальний жаргон, мають негативну дію на мову в цілому. Слід пам'ятати, що кримінальний жаргон впливає на українську мову і часто цей вплив є негативним, адже жаргонізми – це нелітературний шар лексики, що все ж знижує як культуру мовлення, так і повагу до неї. Важливо усвідомлювати, що мова – це не тільки засіб спілкування, а й естетичне явище, яке має поважати і збагачувати кожна людина.

Список використаних джерел

1. Соціологія: словник термінів і понять. Київ.: Кондор, 2006. 372 с.
2. Чаплик М.М. Злочинний жаргон як феномен кримінальної субкультури. URL: <https://periodicals.karazin.ua/ssms/article/download/13888/13072/> (дата звернення: 20.10.2023).
3. Шкуратенко О.В. Поняття, розвиток, етимологія жаргону кримінального та його місце в субкультурному просторі (історико-правовий аспект). Вісник пенітенціарної асоціації України. 2020. № 3

(13).

URL:
<http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/22083/1/%D0%A8%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E.%D0%92.%20427%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-620-1-10-20201206> (дата звернення: 20.10.2023).

4. УНІАН.

URL:
<https://www.facebook.com/watch/?v=1305326636617707> (дата звернення: 28.10.2023).

Бурдюков Платон Вячеславович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
*Науковий керівник: Федорова Анна
Петрівна*, викладач кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ

МОВНА ДИНАМІКА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

В умовах війни мова набуває особливого значення як засіб національної єдності та визначення «свій-чужий». У 2022 році інтегративно-означувальна роль української мови вийшла на передній план. У той же час, російська мова фактично втратила свою значущість.

Метою дослідження є здійснення аналізу розвитку української мови в різних сферах суспільного життя, надаючи обґрунтовані факти та статистичну інформацію, а також визначити тенденції, спрямовані на поширення використання української мови.

За результатами аналізу соціологічних досліджень, після оголошення незалежності України спостерігається збільшення використання державної мови. Проте кількість людей, які спілкуються як українською, так і російською мовами, є доволі нестійкою.

Це показало соціологічне опитування проведене Центром Разумкова, що встановило відсоток українців, для яких українська є рідною мовою. Цьогоріч було досягнуто 78%. За останні 15 років цей показник виріс у півтора рази. Розмовляють вдома виключно або переважно українською 68% опитаних, за межами дому – 65%. 74% респондентів вважають, що українською мовою престижно спілкуватися серед друзів та колег [1].

Показові щодо цього соціолінгвістичні характеристики російськомовної частини киян, до якої належить трохи більш як третина мешканців міста: 31% учасників опитування повідомили, що вони завжди або переважно спілкуються російською мовою. Цікаво,